GALGAHÉVÍZ

Galgahévíz község ingyenes közéleti havilapja
XXVIII. évfolyam, 1. szám
2017. január

JANUÁR

A tartalomból: Adventi készülődés és Karácsony•
Nagymamáink receptjei• Hagyományaink

fotó: Nagy Gergő

Tisztelt ünneplő sokadalom!

A mi falunkban se szeri, se száma azoknak az alkalmaknak, amelyen találkozhatunk, együtt ünnepelhetünk, mulathatunk. A falunapok, a búcsú és más ünnepek hívnak össze bennünket. És természetesen vannak olyan jeles napjaink is, amelyek az emlékezés, a gyász idézői. Az egyiktől mulatságot, a másiktól a szokások felelevenítését, a harmadiktól lelkünk megtisztulását várjuk.

De az évben csak egy olyan ünnepünk van, amelyet mindenki: gyermek, felnőtt, öreg, egészséges és beteg, hívő és nem hívő, szegény és gazdag egyaránt vár, ez a karácsony.

Karácsony előtt már hetekkel kezdődik a készülődés, a várakozás: az advent. Elkezdjük díszíteni környezetünket, előkerülnek a karácsonyi koszorúk, fényfüzérek kerülnek a fákra, bokrokra, épületekre. Egyre többször jutnak eszünkbe hozzátartozóink és azok, akiknek jókívánságainkat szeretnénk eljuttatni, de szégyenkezve gondolunk arra, hogy milyen régen is láttuk őket, milyen régen is beszéltünk velünk. Tervezgetjük az ünnepi készülődés mozzanatait, és egyre többször állunk meg, és nézünk a szívünkbe. Elgondolkodunk, mire való egyáltalán az év közbeni rohanás, a létfenntartásunkért folytatott küzdelem, ha hiányzik életünkből a meghittség, a melegség, az együttlét és az egymásba vetett bizalom - azaz a szeretet?!

Mindannyian azért várjuk, azért reméljük annyira a karácsonyt, hogy érezhessük és kimutathassuk azt a szeretetet, amit máskor - talán szégyenérzetből -, kevésbé teszünk. Egy jó szó, egy simogatás, egy kedves szomszéd hozta kis sütemény vagy a közösségben való közös adventi gyertyagyújtás csodákra képes.

Az adventi készülődésben újra éljük gyermekkorunk karácsonyi várakozásának izgalmát és a beteljesülés örömét. Milyen tiszta volt akkor a lelkünk! Most ugyanazt a tisztaságot gyermekeinkben láthatjuk. Most ők szeretnek bennünket, és bíznak bennünk feltétel nélkül. És bizony, ők a mi megmentőink is. Bennük találjuk meg elveszettnek hit önmagunkat, ők a jövő, úgy gondoljuk, értük érdemes dolgozni, küzdeni. A gyermekeink a mi reménységünk.

Az ő kedvükért mesélem el a következő mesét:

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer négy égő gyertya. Olyan nagy csend honolt körülöttük, hogy tisztán lehetett érteni, amint egymással beszélgettek.

Azt mondta az első: - ÉN VAGYOK A BÉKE! De az emberek nem képesek életben tartani. Azt hiszem, el fogok aludni. - És valóban, néhány pillanat múlva már csak egy vékonyan füstölgő kanóc emlékeztetett a hajdan fényesen tündöklő lángra.

A második azt mondta: - ÉN VAGYOK A HIT! - Sajnos az emberek fölöslegesnek tartanak. Nincs értelme tovább égnem. És a következő pillanatban egy enyhe fuvallat kioltotta a lángot.

Szomorúan szólt a harmadik gyertya: - ÉN A SZERETET VAGYOK! Nincs már erőm tovább égni. Az emberek nem törődnek velem, semmibe veszik, hogy milyen nagy szükségük van rám. - S ezzel ki is aludt.

Hirtelen belépett a szobába egy gyermek. Mikor meglátta a három kialudt gyertyát, felkiáltott: - De hát mi történt? Hiszen nektek égnetek kéne mindörökké! - És elkeseredésében hirtelen sírva fakadt.

Ekkor szólalt meg a negyedik gyertya: - Ne félj! Amíg nekem van lángom, újra meg tudjuk gyújtani a többi gyertyát. ÉN VAGYOK A REMÉNY!

A gyermek szeme felragyogott. Felkapta a még égő gyertyát, s lángjával új életre keltette a többit.

Adja Isten, hogy soha ne aludjon ki bennünk a remény, tudjunk bízni a jövőben!

Ebben a szellemben kívánok a galgahévízieknek a minket megtisztelő és megtekintő televízió nézőknek, vendégeinknek áldott, békés, meghitt karácsonyi ünneplést családjaik körében és reményteli lelkületet az újesztendőben!

Vanó András polgármester
(Elhangzott a Falukarácsonyon,
2016. december 18-án)

Sikerekben gazdag boldog új évet kívánok

a Nyugdíjas Egyesület tagjainak

és a falu összes lakójának!

Rostás László

Az Egyesület elnöke

†

Hálás szívvel mondunk köszönetet
minden rokonunknak, barátunknak
és ismerősünknek, akik

Piller Csaba

temetésén jelen voltak, utolsó útjára elkísérték.
Köszönjük a sok szeretetet
és együttérzést, valamint a gyász virágait,
amellyel tőle búcsút vettek.

A gyászoló család

Várakozás és öröm hévízi módra

Várni, várakozni akkor különleges élmény, ha valami értékesre, egyedülállóra várunk. Nekünk, katolikusoknak a várakozás élménye adventben adatik meg leginkább, de a nem hívők is különös készülődéssel töltik a decembert. Várjuk a Megváltó érkezését, a gyermekek örömét, a családi együttlétet, a szeretet ünnepét. És itt, Galgahévízen várjuk a falukarácsonyt, mikor a falubeli nagycsalád közösen áll (ül) egy karácsonyfa mellett, és együtt énekeli a Csendes éj-t.

A közös éneklésig azonban idén is egy várakozásteli advent vezetett. Kezdődött november végén, mikor a gyermekek karácsonyfadíszeket, ajándékokat, a felnőttek pedig koszorúkat, ajtókopogtatókat készítettek a Művelődési Ház emeletén. Majd gyönyörű adventi koszorú került a Polgármesteri Hivatal udvarára, melyen minden szombaton közösen gyújtottuk meg a gyertyát. Kigyúltak a fények a villanyoszlopokon, a Geöcz téren, a házak ablakaiban. Ahol a fények mellett helyenként számokat is láthattunk. Adventi számkeresős játék indult. Sok játékoskedvű örömére.

Ezüstvasárnapon kézművesek várták portékáikkal a vásárlókat, akik jöttek is szép számmal. Megcsodálni a gyönyörű alkotásokat, megszagolni a finom illatokat, megkóstolni a különleges ízeket, dönteni az adventi koszorúk versenyében, majd élményekkel feltöltődve hazamenni.

Az utolsó adventi vasárnap délutánján pedig együtt emlékeztünk meg Jézus születéséről, a szeretet ünnepéről.

Angyali kórus énekével kezdődött műsorunk, majd daloltak a kicsi és nagyobb Iglicék, meséltek a kicsi Kisbetyárok, regöltek a nagyobb Kisbetyárok. Elrepültek hozzánk az ovis angyalok, akik táncoltak, énekeltek, verseltek. Megmutatták a RiCsajok és gyermekeik, hogy milyen jó dolog a szánkózás. A Szitakötő színjátszóktól pedig humoros-zenés formában megtudhattuk, hogy mi a karácsony lényege.

Majd elaludtak a Művelődési Ház fényei, gyertyák gyulladtak, és felcsendült az a bizonyos karácsonyi dal: Csendes éj, szentséges éj… Amely csak pár percre ugyan, de szeretettel töltötte el a lelkünket.

A közös ünnep a Geöcz téren folytatódott, a Regölők énekegyüttes meghitt, karácsonyi műsorával és illatokkal, ízekkel, látvánnyal, az adventi vásárral.

Hideg volt, valódi tél, de megérte ott lenni, megérte együtt ünnepelni, nagy családunkkal, barátainkkal, szomszédainkkal, a mi falunk lakóival. Hisz így várakozunk és örülünk mi minden évben karácsony előtt hévízi módra.

Szerk.

Decemberi forgatag

Teljes őszinteséggel állíthatom, hogy a Férfinapot követően azt gondoltam, üres és unalmas lesz a decemberem. Hát nagyon tévedtem!

Felröppent RiCsajok körben egy adventi játék gondolata, majd a hatalmas lelkesedést követően úgy hozta az élet, hogy a felelőse lettem a kezdeményezésnek. Hálás vagyok a sorsnak, hogy így alakult, mert olyan csodálatosan telt az advent számomra, amilyenre nem is számítottam. November végén az idő sürgette az előkészületeket, ezért hirtelen gyorsasággal a közvetlen környezetemben lévőket kerestem fel azzal, hogy vállalnának-e egy számot a 24-ből. Nagy öröm volt számomra, hogy mindenki lelkesen és azonnal igent mondott, legyen szó magánszemélyekről vagy közintézményekről.

Ezúton is köszönöm minden résztvevőnek, hogy energiát és időt fektettek abba, hogy megvalósuljon ez a játék. Minden szám csodálatos lett, és fantasztikus élmény volt látni, ahogy sikerült mindenkinek beletennie az egyéniségét a számokba. Külön szeretném kiemelni, és képletesen a „LEGSZÓRAKOZTATÓBB SZÁM" díjat átadni a 3-as számnak.

Remélem, jövőre is lesz alkalom játszani, és lesznek lelkes önkéntesek, akik elvállalnak egy-egy számot, hogy ezzel is szebbé tegyük a karácsonyi várakozás időszakát.

Kis Színjátszós csapatommal is nekiindultunk, majd két és fél óra alatt teljesítettük az első 16 szám felkutatását. Kitartóan és lelkesen küzdöttek a gyerekek a csípős hideggel és sötét útszakaszokkal, amikor megtaláltunk egy számot, nagy örömmel fotózták, ezzel szívmelengető pillanatokat okoztak.

Szívmelengető pillanatokból és kitartó munkából nem volt hiány a falukarácsonyi előadás próbáinak alkalmával sem. Várakozásaimat ismét felülmúlták a gyerekek. Külön szeretném kiemelni a csapatból Czibolya Nórit, aki, mint egy kis szivacs, úgy szívta magába a rengeteg szöveget és instrukciót a hónapok alatt és hétről hétre bátrabban és ügyesebben állt ki a színpadra, végül az előadáson a közönség elé.

Az idei karácsonyi műsorunkkal nem csak a meghittség, de kicsit a humor oldaláról is szerettük volna megmutatni a karácsonyt, görbe tükröt állítani az anyagias világ elé és megmutatni, hogy apró gesztusokkal is lehet örömet okozni egymásnak.

Előadásunk szereplői, akikre évről évre egyre büszkébb vagyok:

Barna Kata, Baumann Nóri, Czibolya Nóri, Fehér Vivien, Gallai Pál, Hajdu Ádám, Hajdu Rebeka, Holly Laura, Mácsai Amira, Mrkva Zita, Sőregi Eszter, Straub Julcsi, Szabó Lili, Varsányi Áron, Viszló Gréti.

Ezúton is köszönöm szépen minden kis Szitakötő nevében Virgancz Csillának és Mácsai Balázsnak, hogy segítettek nekünk a névre szóló egyenpólóink megvalósításában, Gerhard Katának a kellékek elkészítésében nyújtott segítségét, Kasztel Veronikának a teljes körű támogatást és háttérmunkát, a Művelődési Háznak a próbák helyszínének biztosítását.

Misky Adrienn

Mikulás és Karácsony az óvodában

December első napjaiban minden csoport ajtajára és ablakára felkerültek a szép, téli dekorációk, ezzel is érzelmi ráhangolódást biztosítottunk gyermekeinknek a közelgő ünnepekre. Az adventi időszak beköszöntével közösen gyújtottuk meg az első gyertyát koszorúnkon, közben mikulásváró énekeket énekeltünk, hiszen az idén is nagyon készültünk a látogatására. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva különféle vizuális alkotások születtek, melyekkel csoportjainkat, folyosóinkat díszítettük, valamint énekek és versek megismertetésével készültünk a Mikulás fogadására.

December 6-án ünneplőbe öltözött az óvoda apraja s nagyja, a tízórai elfogyasztása után izgatottan vártuk a vendéget. Közös, vidám énekkel köszöntöttük a Mikulást, aki minden csoportban külön is meglátogatta a gyerekeket. A Mini csoportosok és szüleik számára ez a nap nyílt nap volt, együtt töltötték itt a délelőttöt, azokat a gyerekeket is meghívtuk, akik még nem kezdték meg óvodai életüket.

A többi csoportban a gyerekek nevelőikkel együtt köszöntötték a Mikulást énekekkel, versekkel, vidám zenével. Nagyon bátrak és ügyesek voltak a gyerekek, örömmel és kíváncsian hallgatták a Mikulás szavait. Ezután vendégünk mindenkinek átadta az ajándékot, finomságokkal teli csomagokat kaptunk, és a csoportok is szép játékokkal gazdagodtak. Megköszöntük az ajándékokat, és kértük, hogy jövőre is látogasson el óvodánkba, nagyon fogjuk várni Őt.

Nagy élményt jelentett mindenki számára a Mikulás ittléte, napokon keresztül emlegették őt a gyerekek, és örömmel játszottak a tőle kapott szép játékeszközökkel!

Pannuci óvó néni

December 16-án reggel nagy izgalommal várták a nagycsoportosok, hogy óvodába induljanak. Tudták, hogy különleges lesz ez a nap számukra és a vendégek számára is. Az ezt megelőző hetekben felkészítették őket az óvónők, hogy az óvodai karácsonyi ünnepségen előadják kis műsorukat.

Szülők, nagyszülők és az óvoda apraja-nagyja töltötte meg a Cica csoportot és várták a nagycsoportos gyerekeket. Mindenki nagy izgalommal lépett be a csoportba és elkezdődött a rendhagyó karácsonyi műsor.

A gyerekek egyszeriben egy csodálatos karácsonyi történet szereplőivé váltak. Angyalok, pásztorok, királyok, Mária, József, énekek és táncok gyermekeink előadásában minden szülő és jelenlévő számára nagyon megható és szép volt.

Ezúton szeretnénk megköszönni Kati és Arti óvó néniknek a gyerekek felkészítését és ezt a nagyon szép, színvonalas műsort.

Az idei évben is megtartottuk az ÓSZSZ által szervezett karácsonyi vásárt óvodánkban. A vásárra rengeteg felajánlás érkezett, amit köszönünk mindenkinek. Köszönjük azoknak a szülőknek is, akik a szervezésben és az árusításba részt vettek. Külön köszönetet szeretnénk mondani Kissné Katónak, hogy rengeteg időt és energiát belefektetve ilyen színvonalasan megszervezte a vásárt.

Kisné Szabó Edina

Ovis karácsonyi vásár 2016

Az idei évben számomra szokatlanul korán, szeptember végén már megjelentek az első karácsonyos dolgok az üzletek polcain. Sok gondolat mertült fel bennem, mint például: marketing fogás, vagy, hogy így van lehetősége az embernek mindent apránként beszerezni...

A hagyományoknak megfelelően az oviban kiírtuk, hogy az óvodai szülői szervezet a Csemetekert gyermekeiért alapítvány javára karácsonyi vásárt hirdet, amelyre szeretettel vártuk a szülők által készített kézműves termékeket.

Határidőre meg is érkeztek a szebbnél szebb felajánlások, amelyeket ezúton is köszönünk!

Más dolgunk tehát nem is maradt, csak formába önteni az egészet és eladni a termékeket.

A szülők a hétköznapokon az oviban, vasárnaponként pedig a Geöcz téren forgalmazták a portékákat.

Advent harmadik vasárnapja:

Azon a délutánon feltámadt a szél. A nap végén Bécsből hazatérők teánkat iszogatva meséltek az ottani vásárról és az idei új bögréről.

A szülők azon tanakodtak, hogy gyermekeikben menynyi álom és várakozás él karácsonyra várva.

Advent negyedik vasárnapja:

A hó szálingózott, mi pedig a teát üvegcsészéből árultuk. Éljen Bécs!

Szeptemberben a boltok polcain gyűlnek a karácsonyos dolgok. Lehet marketing fogás, vagy kiadás racionalizálás miatt... Ha engem kérdeznek, azért, mert nem csak gyermekeink várják a karácsonyt, hanem mindenki nyújtaná annak varázsát, ameddig csak lehet.

Köszönjük, hogy munkájával, vásárlásával, adományával, tanácsaival támogatta a vásárt, így Ön is hozzájárult gyermekeink óvodában töltött perceinek színesebbé tételéhez, az óvodai álmok megvalósításához.

Kiss Kató

Alapítványi bál a Csemetekert Óvoda gyermekeiért

2017. február 11. szombat 20 óra

Zenél a Kristály Zenekar.

Meglepetés műsor, vacsora, tombola értékes nyereményekkel.

A részletek hamarosan az óvodában elhelyezett plakátokon és az óvoda facebook oldalán!

Vízkereszt ünnepe

Január 6-án a háromkirályok a gyermek Jézusnál tett látogatását ünnepli a katolikus egyház, ekkor kerül sor a vízszentelés szertartására is: a pap megáldja a keresztvizet és a szentelt vizet.

Az epifánia néven is ismert vízkereszt Jézus Krisztus megjelenésének ünnepe. A magyar vízkereszt elnevezés az ilyenkor hagyományosan végzett vízszentelésből eredeztethető.

Vízkereszt napja a IV. század elején kezdett a keresztények körében terjedni, mint Krisztus születésének, keresztségének, a kánai menyegzőnek és a háromkirályok (napkeleti bölcsek) látogatásának ünnepe. Később az ünnep elsődleges témája keleten Jézus keresztsége lett (erre emlékeztet a vízszentelés); nyugaton viszont a háromkirályok látogatása került előtérbe, mindamellett itt is megmaradt a vízszentelés szertartása. A II. Vatikáni Zsinat rendelkezései értelmében a római katolikus egyház január 6-án a háromkirályok látogatását ünnepli vízszenteléssel egybekötve; Jézus megkeresztelkedésének ünnepe a következő vasárnapra esik. A kánai menyegzőről, amelyen Jézus első csodáját vitte végbe a vizet borrá változtatva, egy közbeeső hétköznapon emlékezik meg az egyház.

A vízkereszt amiatt is kiemelt ünnep a katolikus egyház életében, mert ekkor kezdődik meg a házszentelés időszaka. A házszentelés szertartása során a pap az újonnan megáldott szenteltvízzel meghinti a lakásokat, házakat; a szentelmény révén nemcsak az épületeket, hanem a benne lakókat, dolgozókat is megáldja.

Áldott 2017-es esztendőt minden galgahévízi lakosnak!

Miklusiak Kristóf SDS plébános

Nagymamáink receptjei

Új rovatot indítunk, amelyben minden hónapban más nagymama konyhájába látogathatunk be, legalábbis képzeletben. Olyan recepteket olvashatnak rovatunkban, amelyek nemcsak finomak, tehát érdemes kipróbálni őket, hanem valamiért fontosak is a recept közreadójának, vagyis az unokának.

A nagymama konyhája a legtöbb embernek ikonikus hely, ahol mindig van valami finom falat. Ünnepekkor biztosan. Valamiért a mi családunkban inkább az édességek kötődnek a nagymamákhoz.

A turai mamám minden vasárnap délután háromkor várta a családot, gyerekeket, unokákat. Olykor huszan is körbeültük a kis szobát. És ami nem maradhatott el a vasárnap délutáni asztalról, az a kakaós kalács volt. Mind a hét unoka, sőt később a dédunokák legnagyobb örömére. Olyan kalácsot soha, sehol nem ettem még. Hiába tudjuk a receptet, úgy senkinek nem sikerült még elkészíteni, mint Maminak. (Azért én próbálkozom rendületlenül, és a gyermekeim szeretik is, de hát ők nem emlékeznek az eredetire.) Annyi biztos, hogy nagy szeretettel kell elkészíteni, attól valahogy finomabb.

Kakaós kalács Turai mami módra

Hozzávalók:

1 kg liszt, 25 dkg margarin, csipet só, 1/2 l tej, 3 marék cukor, 5 dkg élesztő

Töltelék: 1 csomag (75g-os) kakaópor, cukor ízlés szerint (érdemes összekeverés közben kóstolni)

Az élesztőt egy deci langyos, cukros tejben futtasd fel. A lisztbe öntsd bele a felfuttatott élesztőt, a szobahőmérsékletű margarint, a maradék langyos tejet, a csipet sót és a cukrot. Az összegyúrt, könnyű tésztát jól dagaszd ki. Majd meleg helyen legalább egy órát keleszd. Ebből a mennyiségből három gáztepsi méretű rúd kalács jön ki. Tehát a megkelt tésztát három egyenlő részre oszd. Egyenként mindhármat kb. fél centi vastagságúra nyújtsd, majd szórj rá bőven cukros kakaót (a cukros kakaót is háromfelé kell osztani). Majd tekerd fel. A kalács végét és az alját is nyomd egy kicsit össze, hogy ne folyjon ki belőle a kakaó. Sütés előtt olvasztott vajjal kend meg a kalácsokat, majd előmelegített sütőben süsd 200 fokon, amíg szép barna lesz a teteje. Miután kiveszed a sütőből, érdemes egy konyharuhával letakarni.

Ha jól sikerül, még napok múlva is finom, puha marad. Jó étvágyat hozzá!

A hévízi mami, akit mi csak Édesmaminak hívunk, szintén süteménnyel várt minket minden vasárnap, míg kicsik voltunk. Sőt később is, minden ünnep alkalmával más-más süteménnyel látta el a családot. De ha megkérdezte tőlünk, hogy mit süssön, egyértelmű volt a válasz: mézes krémest. Ami nem az eredeti mézes krémes, de mi így neveztük. Íme a recept:

Krémes mézes

Hozzávalók:

50 dkg liszt, egy csapott kávéskanál szódabikarbóna, 16 dkg porcukor, 6 dkg zsír, 2 egész tojás, 4 evőkanál olvasztott méz, 4 evőkanál tej

Ezt alaposan összedolgozzuk és három lapot nyújtunk belőle. A tepsit kizsírozzuk, a lapot belehelyezzük és villával megszurkáljuk. Előmelegített sütőben aranysárgára sütjük.

Krém: 4 dl tejbe 10 dkg réteslisztet belekeverünk, majd 1 vaníliás cukrot és 2 tojássárgáját. Ebből sűrű krémet főzünk, majd hagyjuk kihűlni.

Közben 20 dkg vajat, 16 dkg porcukorral habosra keverünk. A kihűlt krémmel simára keverjük s ezzel töltjük meg a lapokat. Egy napig állni hagyjuk. Utána fogyasztjuk.

Jó étvágyat minden unokának és nagyinak!

Darnyik Ági

Mi történt a művelődési házban 2016-ban?

Az elmúlt év számos kulturális eseményt hozott a falu életébe. A tradicionális és az elmúlt években bevezetett ünnepeket is folytattuk, hiszen azt tapasztaljuk, hogy a rendezvények sikeresek, a község létszámához képest nagy arányban vesznek részt rajta a lakók.

A januárt 2016-ban is az Újévi koncert nyitotta meg Kristóf atya és Ruffné Basa Rózsa szervezésében. Az előző évekhez képest abban hozott ez változást, hogy nem versenyt rendeztek, hanem egy, a Karácsonyhoz kötődő örömeneklést, ahol minden egyes fellépő ajándékot kapott.

Februárban korán eljött a Farsang ideje, az első hétvégén megtartottuk az iskolai, az óvodai és a falufarsangi mulatságot is. Ez az a hétvége, – a faluünnep mellett – amelyben a legtöbben érintettek és sokszázan jelennek meg a művelődési házban. Ki hagyományt őriz, ki maskarázik, ki keringőzik, a lényeg, hogy együtt vagyunk.

Aztán a böjtben, az elcsendesedés időszakában a bálok helyett előadások, bemutatók következtek. A Népfőiskola szervezésében Kolesza István helytörténeti előadásokat tartott a téli időszakban.

Márciusban mindig izgalommal teli várakozás előzi meg a maroknyi (de folyamatosan bővülő) férficsapat Nőnapi műsorát. Tavaly is beigazolódtak a jóslatok, miszerint egy érzelmi hullámvasútra ülünk fel, hiszen sírtunk is, nevettünk is az ünnepen. Szeder Tamás képeiben is gyönyörködhettünk egész márciusban.

A Galgamenti Népfőiskola támogatásával újra megnyílt a Tavaszi börze gyereksarokkal, tombolával, soksok ruhával és megannyi kézműves portékával.

Májusban másodszor szerveztük meg a Kemencés napot a Közösségi ház udvarában. A sikeréről árulkodik, hogy több mint kétszáz látogatót fogadtunk az ünnepen. Vendégeink érkeztek Domoszlóról, népmeséket hallhattunk kicsiktől és nagyoktól, zene, tánc, gyermekprogramok és ízletes finomságok vártak bennünket ezen a napon.

Szintén májusban ünnepeltük a gyermekeinket a Geöcz téren, ahol egy csetlő-botló bűvésszel is találkoztak a csemeték, majd vicces versenyeken is kipróbálhatták magukat.

Július második hétvégéjén Faluünnepet ültünk három napon át. Pénteken a Pihenőparkba invitáltuk lengyel és erdélyi vendégeinket. Immáron hivatalosan is testvértelepüléssé vált Wilkowice és Galgahévíz. Mindkét polgármester üdvözölte ezt a lépést. Dr. Tarnai Richárd, Pest megyei kormánymegbízott a civil szervezetek életben tartásának fontosságáról beszélt. Ezt követően a vendégek és a falubeliek mutatták be műsoraikat.

Szombaton a horgászat szerelmesei a Bika tónál hódoltak a szenvedélyüknek. Délelőtt pedig a gyerekek vették birtokba az óvodát, ahol számos, nekik való program kezdődött.

Közben a Geöcz tér is megtelt a fellépőkkel, a főzőverseny résztvevőivel és a környező falvak vendégeivel. 2016-ban a II. Rákóczi Ferenc Nyugdíjas Egyesület 30., a Pávaköre 25. éves jubileumát ünnepeltük. A hagyományőrző műsorok és a viseletbemutató után ünnepi hálaadó szentmisére mentünk, ahol a gyergyóditrói plébános, Baróti László atya celebrált és közreműködött a csíkszeredai ROLE zenekar. Este a téren láthattunk operettet, táncszínházat és hajnalig táncolhattunk a Black Velvet koncertjén. Vasárnap a színpadi műsorok mellett fociban és családi vetélkedőkön próbálhattuk ki magunkat. Tartalmas faluünnepet zártunk.

Augusztus végén újra szabadtéri mozivá alakult a Geöcz tér. Egy összefoglalót láthattunk az 1997-es Szüreti mulatságról, utána pedig a 2008-ban színre vitt István, a király rockoperát nézve nosztalgiázhattunk.

Szeptember nemcsak az iskolakezdés hava Galgahévízen, utolsó hétvégéjén Szüreti napokat tartottunk. Szombaton a Turai Komédiások fergeteges előadása nevettetett kicsit és nagyot. Vasárnap pedig a zengővárkonyi vendégeinkkel együtt ültünk, (illetve álltunk) a lovaskocsikon a boldogi huszárok és a helyi betyárok koszorújában.

A Szépkorúak ünnepét október végén rendeztük meg. Falunk legidősebb lakójaként Bolbás Miklósné Ilka nénit köszöntöttük. Az önkormányzati statisztika szerint Galgahévízen 2016 októberében 50 ember él, aki 85 év feletti. Mindannyiuknak kívánunk erőt, egészséget az elkövetkezendő esztendőkre is!

Novemberben a férfiakat ünnepeltük. Büszkén mondhatom, hogy évről évre egyre többen csatlakoznak a fellépők sorához, 2016-ban 44 leány, asszony vett részt a műsorban. Reméljük, ez a tendencia folytatódik!

A téli ünnepkörhöz kapcsolódóan adventi gyertyát gyújtottunk, díszeket, koszorúkat készítettünk, adventi vásárt tartottunk, és a legmeghittebb közös ünnepen, a Falukarácsonyon is készülhettünk a kis Jézus eljövetelére.

Ez a tavalyi év mérlege, mely csak egy szelete annak, mennyi minden is történik egész évben a művelődési ház falai között. Megannyi gyűlés, értekezlet, vásár, próba, bemutató, bál, egyéb szervezetek rendezvényei zajlanak egész évben.

2016-ban a Csikótojás színtársulat országszerte öregbítette Galgahévíz hírnevét. A rátóti csikótojás című darabbal eljutottunk a Nemzeti Színházba; Szarvas József színművész meghívására Viszákra; Nagykátára; Szalafőre; Zengővárkonyba és Pécsváradra. És bízunk benne, hogy itt nem ér véget a Csikótojás története, hanem 2017 is új lehetőségeket tartogat számunkra.

Ezúton is szeretném megköszönni a polgármester úrnak, az önkormányzatnak és a képviselő-testületnek, hogy támogatja a művelődési ház munkáját. És szeretném kifejezni a hálámat mindenkinek, aki egész évben önzetlenül segít, a maga lehetőségei szerint tesz azért, hogy közösségünket együvé kovácsolja.

Minden kedves galgahévízinek egészségben és sikerekben gazdag új esztendőt kívánok!

Pappné Kovács Mónika
Művelődési Ház vezető

Január: Boldogasszony hava

A hagyomány emberi közösségek létének feltétele. Nekünk, falun élőknek különösen fontos, hogy ismerjük őseink tudásának, tapasztalatainak, szokásainak összességét. Azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy idén, minden hónapban igyekszünk bemutatni egy-egy jeles napot, az azzal kapcsolatos szokásokat a néprajzi lexikon alapján. Majd, időnként, helybeli, galgahévízi vonatkozással kiegészíteni mindezt.

„A hagyomány mélységes mély kút: az emberi élet forrása. Az ember csak e kút vizével betöltekezve lehet azzá, amivé lennie kell."

Végh Attila

Január 1.

Az évkezdet napja hosszú történeti fejlemény eredménye. Az ókori Rómában március 1-jével kezdték az évet. Január 1-je a Julius Caesar-féle naptárreform után, i. e. 153-tól vált évkezdő nappá, melyet Janus tiszteletére nagy ünnepségekkel, lakomákkal és ajándékozással ünnepeltek meg. A keresztény egyház éppen ezért e napot Krisztus körülmetélésének ünnepévé tette. Hazánkban az egész középkoron át az év kezdetét karácsonytól, december 25-től számították. A január 1-jei évkezdet a Gergely-féle naptárreform (1582) óta vált általánossá, véglegessé 1691-ben, amikor XI. Ince pápa tette meg e napot a polgári év kezdetévé. Az egyházi év advent első napjával kezdődik.

A gazdasági élet kedvező alakulását nagymértékben befolyásolta az időjárás, így nem véletlen, hogy az ünnepek, jeles napok szinte kivétel nélkül az időjárásjóslás alkalmai is voltak. „Ha újesztendő napján szép napfényes üdő van, az jó esztendőt jelent" – tartották például a bukovinai magyarok (Bosnyák S. 1977: 164). A jugoszláviai magyarok népi időjárásjóslása szerint „január 1. Újév napján, ha csillagos az ég, rövid lesz a tél, ha piros a hajnal, akkor szeles lesz az esztendő. Kopácson azt tartják, ha süt a nap, sok hal kerül {7-110.} a hálóba. Szerémségben mondják, ha olvadni kezd, sok bor terem. Másutt azt tartják, ha újesztendő napján szép fényes az idő, jó esztendő lesz" (Penavin 1983: 108).

A moldvai magyaroknál a földműveléssel kapcsolatos jósló-varázsló szokás él. Újév reggelén felkeresik a házakat, és búzát vagy búzán kívül kukorica, napraforgó, rozs, zab, árpa magvát szórják szét, miközben jókívánságokat mondanak: „Adjon isten bő bort, bő búzát, barackot, hosszú farkú malacot, sok kolbászt, pálinkát!"; vagy: „Búzával virágozzék kentek házik, s mindörökké virágozzék!" (Bosnyák S. 1980: 117).

A házigazdától bort, pálinkát, kalácsot, esetleg pénzt kapnak. Újévkor is szokás a gyümölcsfákat megrázni, hogy bőven teremjenek.

Újévi első látogatónak férfit vártak, sőt várnak ma is, mert úgy vélik, hogy szerencsét hoz. Volt azonban az állattartással kapcsolatosan is jelentősége. Ugyanis férfi látogató esetén hím állatszaporulatra, nő esetén nőstény állatokra számítottak a következő esztendőben. Gyimes-völgyben ezt így fogalmazták meg,: „Ha férfi lép bé előbb a házba, akkor mind berbécsek lesznek a báránykák, s mind bikák lesznek a borjúk, azt tartottuk. Ha fejérnép jő bé, akkor mind ünők lesznek a borjúk, s nyöstények lesznek a bárányok" (Bosnyák S. 1982: 105). Szalontán is úgy tartották, hogy ha férfi, cigány vagy kéménysepről lép először a házba, az fiút vagy hímállatot jósol. A nő azonban szerencsétlenséget, vagy a szaporulatban lányt, illetve nőstény állatot jelez.

Közismert az a hiedelem, hogy újév napján semmit sem adnak ki a házból, mert akkor egész éven át minden kimegy onnan. Jászdózsán ezt így fogalmazták meg: „Újesztendő napján nem szabad semmit kiadni a házból, mert elszáll a tehén haszna" (Gulyás É. 1976: 149). A bukovinai és moldvai magyaroknál ezen a napon, ha kiseperték a házat, eltették a szemetet, mert attól tartottak, ha kidobnák, ezzel a szerencsét vetnék ki. A Gyimes-völgyi magyarok a trágyát sem vitték ki az istállóból. Általában munkatilalom volt, mint a legtöbb jeles napon. Nem volt szabad főzni, mosni, varrni, állatot befogni stb. Mosni már karácsony első napjától tilos volt január 2-ig. Nem lehetett mosott, felakasztott ruha a házban, mert – a száradni kitett bőrök példáján – az sok elhullott állatot jelentene a következő évre. Általános hiedelem, hogy ami e napon történik valakivel, az ismétlődik egész évben. Ezért igyekeztek a veszekedéstől is tartózkodni. Úgy tartották, akit ezen a napon megvernek, azt egész esztendőben verni fogják.

Szokás volt újévkor korán reggel a kútnál mosdani, hogy egész évben frissek legyenek. A szegedi tájon például az újkígyósiak a kútnál mosdottak, korán kelve. Napközben sem fekszenek le, hogy a következő esztendőben nehogy betegesek legyenek. A tápaiak szerint a fekvő betegeknek is fel kell kelniök ezen a napon, nehogy egész évben az ágyban feküdjenek. Tartózkodnak az összeszólalkozástól is. Kerülik a kölcsönkérést. „Deszken, aki leghamarabb fölkel, elmegy a kútra és vizet hoz. Amikor bejön a szobába, megkérdezik tőle, hogy mit hozott. Ő erre háromszor azt mondja: erőt, egészségöt, áldást, békességöt, szöröncsét! Régi ószentiván hagyomány szerint aki újév napján vizet hoz a kútról, a kapun két kannával beönt, hogy ömöljön a pénz is be a házba" (Bálint S. 1980b: 241). Aki hajnalban elsőként merít a kútról, úgy vélték, aranyosvizet merít, mely szerencsét {7-111.} hoz. Ebből a vízből a családtagokat is megitatták. Sarkadkeresztúron úgy mondták: „Ha újévkor valaki először visz vizet, az elviszi az »aranyvizet« és abban az évben mindenbe szerencséje lesz" (Bondár 1982: 12).

Az újesztendei jósló, varázsló eljárásoknak igen fontos része volt a táplálkozás, megszabott ételek fogyasztása, illetve bizonyos ételek szigorú tiltása. Jól ismert a baromfihús evésének tilalma e napon, mert úgy tartják, a baromfi elkaparná, kikaparná a szerencsét, vagy például Jászdózsán úgy mondják, kirepülne a szerencse. Disznóhúst kell enni, mert a disznó előretúrja a szerencsét. Előnyben részesítik ilyenkor a szemes terményeket (lencse, rizs, köles), abban a hitben, hogy a sok apró mag pénzbőséget jelent a következő esztendőben. Hajdúszo-

boszlón azonban tilos volt a kása evése, mert attól tartottak, hogy kiütésesek lesznek.

Sárkeresztesen rétest sütöttek azzal a magyarázattal, hogy „hosszúra nyújjon az esztendő, sokáig éjjenek" (Gelencsér 1981: 192). Szokás volt egész kenyeret szegni, hogy mindig legyen a családnak kenyere. Az Ipoly menti palócoknál, például Pereszlényben túrós rétest fogyasztanak, hogy hosszú életűek legyenek. A mákos ételt viszont tiltották abban a hitben, hogy sok lenne a bolha a következő esztendőben a háznál. Az Ipolyhídvégiek a nyúl fogyasztásától tartózkodtak, mert elvihetné a szerencsét (Csáky 1987: 72). A Tápió menti falvakban többek között többféle rétest is sütöttek, hogy ezzel „nyújtsák a gazdaságot" (Barna 1985b: 766).

Január első napja alkalmas idő a férjjóslásra. A bukovinai magyarok úgy vélték, hogy újév reggelén amilyen nevezetű férfit látnak először, olyan nevezetű lesz a férjük. Jászdózsán tükröt tettek a fejük alá, hogy megálmodják a jövendőbelijüket.

Lónyán a hagyományos újévi étel a kocsonya volt. A kocsonya elfogyasztása után a lányok mindegyike kiválaszt egy csontot, kiteszi az udvarra, akiét a kutya elviszi az éjszaka, az még abban az esztendőben férjhez megy (Babus 1976: 103).

Újévhez kapcsolódó dramatikus szokásokról csak elszórt adataink vannak. Például a Somló-vidéken újév napján egy legényt öregembernek öltöztettek, akit egy gyerek végigkorbácsolt a falu utcáin, ezzel jelezve, hogy az újesztendő kikergette az óesztendőt (Relković 1928: 103).

A kimondott szó varázserejébe vetett hit az alapja a köszöntés szokásának. Újévkor, akárcsak majd mindegyik ünnepen házról házra jártak köszönteni a felnőttek és a gyerekek. Legismertebb énekük

1. Új esztendő, vígságszerző
mos' kezd újulni,
újulással, víg örömmel mos'
kezd hirdetni.

Ehhez általában valamilyen tréfás adománykérés kapcsolódott, például Nagyszalontán (Bihar m.):

Diksi-buksi garajcár,
bújj ki az ablakfián!
Tyúk ide, búbos,
kalács ide, fonatos!
A gazdasszony piros,
a jánya takaros,
az ura bakkancsos.

(forrás: http://mek.niif.hu/02100/02152/html/07/83.html)

A legfontosabb tudnivalók a kéményseprésről

Ki sepri a kéményt? A lakossági kéményseprést több megyében átvette a katasztrófavédelem. Ez nem azt jelenti, hogy tűzoltók ellenőrzik a kéményeket, a sormunkát változatlanul kéményseprő szakemberek végzik. Az újdonság csak az, hogy ahol a megyei jogú városok nem vállalták a feladatot, ott a katasztrófavédelem szervezésében valósul meg a kéményseprés. A kéményseprőipari (katasztrófavédelmi) szerv a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Gazdasági Ellátó Központ (BM OKF GEK), amely tevékenységét Megyei Kéményseprőipari Ellátási Csoportok révén végzi.

Mikor jön a kéményseprő? A lakossági sormunka nincs összefüggésben a fűtési időszakkal. A kéményseprők ütemterv alapján érintik az egyes települések utcáit. Ez gázüzemű és zárt égésterű tüzelő- és fűtőeszközök esetén kétévente, minden egyéb fűtőberendezés esetében évente történik meg.

Mennyibe kerül a kéményseprés? A lakossági sormunka ingyenes. Nem csak ott, ahol a katasztrófavédelem végzi, hanem mindenhol. A kéményseprő 15 nappal a sormunka előtt a postaládába dob egy értesítőt. Ha a megadott időpontban nem találja otthon a kéménytulajdonost, újabb időpontról hagy értesítést. Ha a sormunkát a kéményseprő a második időpontban sem tudja elvégezni, akkor a kéménytulajdonosnak 30 napon belül egyeztetnie kell egy új, közös időpontot, amikor elvégezhető a sormunka. A harmadik, közösen egyeztetett időpontban elvégzett munkáért már ki kell fizetni a kiszállási díjat (körülbelül 500 forint), de nem készpénzben, hanem csekken, vagy átutalással. Soha ne adjon készpénzt a katasztrófavédelem kéményseprőinek!

Mi tartozik bele az ingyenes sormunkába? A sormunka magában foglalja a kémény és az összekötő elem ellenőrzését, tisztítását, a levegőutánpótlás ellenőrzését és az ezt befolyásoló műszaki berendezések okozta hatások vizsgálatát, továbbá az égéstermék paramétereinek ellenőrzését, illetve ahol elő van írva, ott a szénmonoxid-érzékelő működőképességének ellenőrzését is. A sormunkába nem tartozó munkákért, valamint a két sormunka között megrendelt kéményellenőrzésért fizetni kell.

Hogyan lehet a szolgáltatást megrendelni? Van lehetőség arra, hogy valaki kéményseprést rendeljen a kötelező és ingyenes sormunkán túl is. Az ügyfélszolgálat elérhető a 1818-as telefonszámon, azon belül a 9-es, majd az 1-es menüpontot kell választani. Hétfőnként 8.00-20.00-óráig, a többi hétköznapon pedig 8.0014.00-óráig érhető el. További információkat talál a http://kemenysepres.katasztrofavedelem.hu/ weboldalon.

Kint járt a kéményseprő, de nem tisztította ki a kéményt. Előfordulhat, hogy a kémény állapota nem indokol tisztítást, olyan viszont nem történhet meg, hogy a kéményseprő semmilyen mérést nem végez a kémény ellenőrzése során. Ha valaki ilyet tapasztalna, kérjük, jelezze ezt ügyfélszolgálatunkon. Ugyancsak jelezzék, ha a kéményseprő készpénzt fogad el.

Ki végzi a sormunkán felüli, kémény használatbavételével, műszaki felülvizsgálatával kapcsolatos tevékenységet? Amennyiben az épület a kéményseprőipari (katasztrófavédelmi) szerv által ellátott település területén van, természetes személy, vagy társasház, lakószövetkezet esetén a BM OKF GEK, ezen kívüli ingatlanok esetén olyan kéményseprőipari szolgáltató, aki a katasztrófavédelem nyilvántartásában szerepel. A kéményseprőipari szolgáltatók országosan összesített listája megtalálható a BM OKF honlapján. A gazdálkodó szervezeteknél (természetes személy, társasház, vagy lakószövetkezet ingatlanán felül) a sormunkát is a kéményseprőipari szolgáltató – vagyis nem a kéményseprőipari (katasztrófavédelmi) szerv) – végzi.

Galgahévíz
Galgahévíz Község havilapja • Kiadja Galgahévíz Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala •
Felelős szerkesztő: Darnyik Ágnes (tel.: 06/20 9851494, e-mail: agnesdarnyik@gmail.com) •
Nyomdai munka: Basámi Kft., Kerepes, felelős vezető: Mohos Imre • ISSN 2060-5749